

Dr. hab. Nikon UNGUR
la 60 de ani

(n. 23 aprilie 1954, comuna Olișcani, r-nul Șoldănești)

Chimist, domeniul științific: chimia compușilor naturali și fiziologic activi, în mod special a terpenoidelor.

Dr. hab. în chimie (1994), conferențiar cercetător (1990).

În zilele luminate de aprilie, când făptura ome-nească se bucură de căldura tot mai generoasă a pri-măverii, am avut un prilej deosebit să adresăm cor-diale felicitări dr. hab. Nikon Ungur la cea de-a 60-a aniversare a sa. Am acceptat cu plăcere îndemnul colegilor de a scrie acest mesaj în virtutea faptului că de mult timp fac parte din minunata echipă de cercetători pe care o conduce, dar mai cu seamă da-torită relațiilor deosebite care ne leagă pe parcursul a câtorva zeci de ani. Aștern aceste rânduri într-o simplă tentativă de a aduce mulțumiri unui coleg care m-a ajutat sincer și dezinteresat să-mi constru-iesc o carieră în cercetare. O fac din profund respect.

L-am cunoscut în îndepărtata iarnă a lui 1986. Eram în anul de absolvire, iar el, proaspăt doctor în chimie, ne-a purtat timp de o zi prin templul Aca-demiei, străduindu-se să ne aprindă cât mai viu fla-cără căutării și setei de nou. Eram o mână de copii cu drag de carte, aduși din toate colțurile Moldovei la Chișinău pentru o mică excursie în miraculoasa lume a științei. Ceea ce îl deosebea pe Nikon Un-gur era bunătatea și căldura, entuziasmul cu care ne vorbea despre pasiunea vieții sale – Chimia Com-pușilor Naturali. Dar îl cunoșteam de mai mult timp înainte.

Am pornit în lume de pe aceleași cărări ale Oliș-canilor, sat de oameni vrednici și gospodari, înțe-lepți și omenoși, care prin fapte demne au făurit des-tinul Țării. Din rândul lor s-au ridicat personalități

marcante. Am avut acest noroc să fim alături de ei. Așa s-a întâmplat că și soarta lui Nikon Ungur a fost marcată de oameni deosebiți.

Fiind elev, a avut parte de dascăli minunați: Anton Lupu, Mihail Leșanu, Elena Orhei, Galina Handraburu, iar pe cărările fizicii a făcut primii pași sub îndrumarea binecunoscutului Ilie Coșanu. A fost prima cunoaștere a labirinturilor științelor exacte și tânărul Nicu, după cum era numit cu drag pe atunci, nu a întârziat să demonstreze capacitățile sale deosebite, remarcându-se în calitate de premiant al Olimpiadei Republicane la fizică și participant la Olimpiada Unională. A fost un adevărat succes, care i-a dat aripi și l-a întărit în convingerea că trebuie să urmeze calea științei. Atâta doar că nu a fost să fie fizica. A fost chimia. Așa s-au așezat stelele, așa a dictat destinul, propulsându-l pe Ilie Coșanu pe alte căi și aducând, în 1969, la școala din Olișcani, un nou profesor de chimie – Iurie Revenco. Țin să recunosc că am avut cu toții norocul să fim povățuiți de acest harnic pedagog, om de o inteligență și ținută intelectuală deosebită. Profesor cu verticalitate și demnitate. În aceste condiții, Nicu se pătrunde de magia chimiei. I-a simțit farmecul și s-a atașat de această disciplină pentru totdeauna datorită harului dovedit de laboriosul profesor Revenco.

Astfel, după absolvirea școlii, urmează studiile la Facultatea de Chimie a Universității de Stat din Chișinău, iar la îndemnul regretatului Nicolae Gărbălău alege să-și continue cariera de cercetare în echipa lui Pavel Vlad. Nu a fost o alegere greșită. Ba din contra. Era mijlocul anilor 1970 și energia, elanul, entuziasmul, cutezanța, inteligența și profunzimea acestor doi chimiști remarcabili s-au contopit, conducând la afirmarea unei viguroase școli științifice – școala chimiei organice a compușilor naturali.

Anume odată cu includerea lui Nikon, după cum îl numeau respectuos colegii de laborator, în echipa lui Pavel Vlad, rezultatele în cercetare cunosc o dezvoltare exponențială. Punctul culminant îl reprezintă elaborarea unei noi strategii în sinteza compușilor terpenici ciclici – ciclizarea superacidă a olefinelor izoprenice la temperatură joasă. Această realizare de o relevanță deosebită în chimia modernă nu ar fi fost posibilă fără contribuția directă a profesorului Ungur. Pentru aceasta, și nu numai, întreaga comunitate a chimiștilor din Moldova îi poartă un respect deosebit.

Mergând pe o cale mai bătătorită cu astfel de ocazii pe care o avem astăzi, ar fi trebuit să trec în revistă toate contribuțiile aduse până acum în cercetare de către omagiat. Nu o voi face. Nu atât din dorința de a fi mai original, cât din circumstanțe mai

pragmatice. Mai avem încă multe lucruri de făcut.

Pentru cei necunoscători, voi aduce totuși câteva informații la subiect. A publicat peste 100 de articole științifice în reviste internaționale cu factor de impact. Are 12 brevete de invenție, dintre care unele au fost deja implementate cu succes, proiecte comune de cercetare cu colegi din Spania, Rusia, Germania, Italia. A ținut numeroase comunicări la conferințe internaționale și naționale. Desfășoară o activitate didactică prodigioasă. Judecând după palmaresul acumulat, cred că putem cu certitudine afirma că profesorul Ungur poate fi considerat printre chimiștii de frunte din Republica Moldova.

Dar până la urmă noi, colegii, considerăm că aportul cel mai important al omagiatului este cel pentru destinul oamenilor din jurul său. Iată doar unii din cei, alături de care Nikon Ungur a stat la masa de laborator, ghidându-i în munca de cercetare și în procesul de elaborare a tezelor de doctorat: dr. hab. Aculina Arîcu, dr. Alic Barbă, dr. Nguen van Hung, dr. Nguen van Tuen, dr. Marina Grinco, precum și autorul acestor rânduri.

Nu putem ocoli cu vederea nici faptul că profesorul Ungur este un bun familist și un tată grijuliu. A fost capabil să cultive dragostea pentru cercetare și creație copiilor, doi dintre care merg pe aceeași cale de studiu în domeniul științelor exacte: feciorul Ștefan este student la Universitatea AȘM, Facultatea de Științe Naturale și Exacte, iar Liviu a urmat cu succes doctoratul la Universitatea Catolică din Leuven, Belgia și activează în prezent în această instituție în calitate de post-doctorand. Cu un indice H peste 15, este deja autorul unui fenomen nou în chimia coordinativă a magneților moleculari – efectul toroidal în compușii coordinativi cu arhitectură ciclică.

Stimate domnule Profesor Ungur, dragă Nikon! Ați primit felicitări nu numai din Moldova, dar și de la colegii din Italia, Spania, Portugalia, Germania, China, Vietnam, Rusia, Belarus, Romania. Toți cei care au lucrat împreună cu dumneavoastră apreciază contribuția pe care ați adus-o ca Cercetător și ca Om. Menționez cu drag numai un gând din adresarea către dvs. a colegilor de la Napoli, cu care ați inițiat o colaborare fructuoasă, încununată de zeci de articole științifice: -Nicon, sei un grande Professore !!!

La rândul nostru, Vă dorim să priviți cu mândrie la ceea ce ați realizat și să pășiți cu cutezanță în viitor!

Vivat Professore! Vivat Academia!

Dr. Veaceslav Kulcițki